

۴- مروری بر اوضاع و تحولات اقتصادی-بازرگانی ایتالیا

(۲)

بخش کشاورزی :

.....

در سال ۱۹۸۳ مساحت کل زمینهای کشاورزی ایتالیا به بیش از ۱۷/۲ میلیون هکتار بالغ می‌گردیده است. کشاورزی ایتالیا چاه از نظر "تولید ناخالص ملی" و چه بلحاظ اشتغال، یک بخش مهم اقتصادی محسوب میشود. سهم بخش کشاورزی ایتالیا در تولید ناخالص

از رقم ۶/۶ درصد در سال ۱۹۸۰ به رقم ۵/۱ درصد در سال ۱۹۸۵ کاهش یافته است و با وجود آنکه در این بخش حدود ۱۱ درصد از کل شاغلین به فعالیت مشغول میباشند مع هذا روند نیروی شاغل در آن، طی سالهای اخیر دارای سیر نزولی بوده و در حال حاضر به کمتر از ۲/۵ میلیون نفر بالغ میگردد. در صورتیکه تعداد مذکور در سال ۱۹۶۰ حدود ۶/۶ میلیون نفر ذکر گردیده است.

در اوایل دهه پنجاه و پس از یک زشته مبارزات طولانی بر علیه "نظام زمین داران بزرگ" و "بمنفع" مالکیت دهقانی بر زمین "اصلاحات کشاورزی ایتالیا" مرحله اجرا درآمد. (البته توزیع محدود زمین بین خرده کشاورزان از سال ۱۹۴۵ شروع گردیده بود). بر اساس قوانین و

مقررات اصلاحات ارضی مذکور، حدود ۲/۹ میلیون جریب زمین واقع در نواحی مرکزی و جنوبی ایتالیا به مالکیت دهقانان درآمد.

اولین برنامه کشاورزی ایتالیا موسوم به "برنامه سبز" در سال ۱۹۶۱ بمرحله اجرا درآمد. این برنامه تحقق اهداف سیاستهای کشاورزی ایتالیا یعنی، مدرنیزه کردن، کارآئی بیشتر بخشیدن، حل مسائل مربوط به "زمین" و "آبیاری"، سازمان دادن تشکیلات مناسب، بهبود بخشیدن به روشهای برداشت محصول و بالاخره با لایبردن سطح زندگی کشاورزان را تعقیب مینمود.

"دومین برنامه سبز" که سالهای ۱۹۶۶ تا ۱۹۷۷ را دربر میگیرد، بر نحوه افزایش اشکال سودآور کردن تولیدات کشاورزی، بهره‌وری بیشتر از زمین و با لایبردن میزان درآمدهای حاصل از بخش کشاورزی، تاکید داشته‌البته لازم به یادآوری است که بسیاری از برنامه‌های کشاورزی دولت ایتالیا بعلاوه افزایش مصارف داخلی و عدم تطبیق بسیاری از مزارع کوچک با نوع مکانیزاسیون انتخاب شده چندان در امر بهره‌وری موثر واقع نگردیده‌اند، البته اضافه میشود که سیاست توسعه تعاونیهای کشاورزی بنوبه خود کمک زیادی در سرو سامان دادن به اوضاع نامساعد مزارع کوچک نمود. علاوه بر آن امور پیش از ۸۰ درصد از مزارع توسط خود مالکین و افراد خانواده ایشان اداره میشود و در خصوص تعدادی از مزارع با ابعاد بزرگ نیز امور مربوطه از طریق استخدام کارگران بطور ثابت یا روزمزد اداره میشوند. تولید فراآورده‌های زراعی، دامپروری و صید ماهی و سایر آبیان از عمده‌ترین فعالیت‌های بخش کشاورزی ایتالیا محسوب میشوند. شراب، روغن زیتون، میوه‌جات و سبزیجات بیشتر در مناطق فقیرنشین کشور بعمل می‌آیند و تولید گوشت، مواد لبنی و غلات بیشتر خاص نواحی شمال کشور

میباشد. ایتالیا در زمینه مواد غذایی و بخصوص گوشت با کسری تجاری مواجه است. این کشور فرآورده‌های مورد نیاز در این بخش را از کشورهای ایالات متحده آمریکا، آرژانتین، نروژ، دانمارک، ژاپن و اسپانیا وارد میکند. در حال حاضر تمایل جوانان به اشتغال در بخش کشاورزی بسیار کم است از این رو سن بیش از نیمی از دهقانان بالاتر از ۵۵ سال می‌باشد.

جدول شماره ۱۰- شاخص دستمزدها در بخش کشاورزی (بدون احتساب مدد معاشهای خانوادگی) طی سالهای ۱۹۸۳/۸۶ (۱۹۸۲ = ۱۰۰)

۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳
۱۵۲/۴	۱۴۵	۱۳۰/۲	۱۲۰/۱

OECD, Economic Surveys, 1986/87, Italy.

ماخذ:

ویژگیهای بخش معدن، صنعت و انرژی

ایتالیا از لحاظ دارا بودن منابع معدنی، کشوری فقیر به حساب می‌آید. با این وجود کانهائی با مقادیری معین از سولفیت آهن، سرب، روی، منیزیم، بوکسیت و ذغال سنگ در این کشور یافت میشوند. (جدول شماره ۱۱).

فرآیند سریع صنعتی شدن ایتالیا را از بعد از جنگ جهانی دوم و در چارچوب "توسعه کلی اقتصادی ایتالیا" صورت گرفت، میبایست مدیون عواملی نظیر: نوآوریهای تکنولوژیکی، انتخاب

جدول شماره ۱۱ - میزان تولید و استخراج مواد معدنی در سال

۱۹۸۵

واحد: ۱۰۰۰ تن

درصد تغییر	وزن		مواد معدنی
	۱۹۸۴/۸۵	۱۹۸۵	
(+) ۴/۵	۸۹/۴		منیزیم
(-) ۲۴/۲	۲۵		سرب
(+) ۱۰/۷	۸۲/۱		روی
(-) ۷/۶	۱۳۶		پنبه نسوز
(+) ۲۴/۷	۱۱۱۶/۴		فلدسپار
(-) ۱۹/۱	۱۵۲/۲		فلوآسپار
(+) ۵۶	۶۹۰/۴		سولفیت آهن
(-) ۲/۴	۳۱۷۵/۷		سنگ نمک
(+) ۱۴/۹	۱۷۰۱/۵		پتاس
(-) ۴/۸	۲۰۰		سیلیکات منیزیم
(+) ۲۰/۴	۳۹۹/۹		خاک رس نسوز
(-) ۳/۱	۲۹۹/۳		بنتونیت

Lloyds Bank, Italy, Economic Report 1986

مأخذ:

خط مشهای مناسب بخشهای خصوصی و دولتی ، تحولات مربوط به شرکتهای دولتی ، نیروی کار فراوان ، دستمزدارزان ، کشف گاز طبیعی و بالاخره موضوع همگون ساختن سیاستهای اقتصادی کشورهای " جامعسه اقتصادی اروپا " دانست .

اگرچه بخش صنعت با کنترل دولت در حال حاضر تعدا بسیاری از موسسات و شرکتهائی را شامل میگردد که از مدیریتهای خوب و تکنولوژیهای پیشرفته برخوردار میباشند ، با این وجود بیعت بدهیهای هنگفت که از قبل بر رویهم انباشته شده اند و اثرات ناشی از " دخالت های سیاسی " و بالاخره اعمال مدیریتهای غلط طی سالیان گذشته این بخش را با مشکلات عدیده ای مواجه ساخته است . بطوریکه در قسمت نخست این مقاله بیان گردید ، " سازمان نوسازی صنایع ایتالیا " ، " شرکت ملی نفت ایتالیا " و " شرکت مشارکتها و سرمایه گذاریهای صنایع تولیدی ایتالیا " ، نقش کلیدی را بویژه در صنایع ایتالیا عهده دار میباشند . دولت ایتالیا همچنین با فروش بخشی از دارائیهای و سهام دولتی سیاست پیشبرد قسمتی از زیرنامه کلی دولت موسوم به " گسترش مالکیت و کنترل بر صنایع و دارائیهای ایتالیا " را بمرور اجرا در آورده است .

بخش خصوصی ایتالیا نیز با وجود کمپانیهای بسیار بزرگ و منجمله اولیوتی (Olivetti) تولیدکننده دستگاههای کامپیو-تری و مخابرات دفتری ، شرکت پیرلی (Pirelli) تولیدکننده لاستیک اتومبیل و سایر مصنوعات لاستیکی و شرکت مونستادیسون (Montedison) تولیدکننده مواد شیمیائی و الیاف مصنوعی که از شهرت بین المللی برخوردار میباشند ، نقش سازنده ای را در بخش صنعت ایتالیا عهده دارند .

میلیون تن - مقام پنجم) و مقام دوم را بعد از جمهوری فدرال آلمان در بین کشورهای اروپای غربی بخود اختصاص داده است .

۲) صنعت مهندسی مکانیک

oooooooooooooooooooooooooooo

تولیدات این صنعت در سال ۱۹۸۵ بواسطه "افزایش تقاضای داخلی" روبه فزونی نهاد ضمن آنکه بیش از نیمی از ماشین آلات و دستگاههای تولید شده نیز بخارج صادر گردید. از طرف دیگر صنعت ماشین ابزار ایتالیا که بنوبه خود یکی از مهمترین انواع درجه سان محسوب میشود در حال حاضر با خطرات ناشی از کاهش سفارشات داخلی و تهدید برقابت از جانب ژاپن مواجه گردیده است. علاوه بر آن در ماه سپتامبر ۱۹۸۶، ارزش ۱۸ درصد از سهام شرکت دولتی ایل نوو پین یونه (IL Nuovo Pignone) در بازار بورس سهام عرضه گردید .

۳) صنعت مهندسی برق

oooooooooooooooooooooooooooo

بخش خصوصی ایتالیا با افزایش سرمایه گذاری در این بخش موجبات بوجود آمدن شرایط مساعد را فراهم ساخته است. گروه "اولیوتی" (Olivetti) که زیر چتر بخش خصوصی قرار دارد در زمینه تولید دستگاهها و ملزومات کامپیوتری دفتری فعالیت میکند و با شرکتهای داخلی و خارجی دارای همکاریهای مشترک میباشد . در بخش دولتی نیز شرکت استته (Stete) در سیاست گذاری های مربوط به زمینه فعالیت های ارتباطات و الکترونیک از نفوذ زیادی برخوردار بوده و در رشته فعالیت های مذکور دارای سرمایه - گذاری های مشترک با شرکتهای ایتالیایی و خارجی میباشد .

بمنظور جبران زیانهای نسبی ناشی از "هزینه‌های مربوط به عامل نیروی انسانی" اقدام به اتوماتیک کردن ماشین آلات نموده‌اند. علاوه بر این حاکمیت شرکتهای خانوادگی در این صنعت، این امکان را فراهم ساخته است که تخصص بیک بازاری خاص و مناسب نیز راه پیدا کند. از سوی دیگر با استفاده در آوردن کارگران روزمزد، میزان تولید این انعطاف را پیدا کرده است که با آلودگی پاسخگوی تغییرات تقاضا نیز باشد. در سال ۱۹۸۵، میزان کل تولید منسوجات و پوشاک (بعد از افزایش سریع آن در سال ۱۹۸۴) اندکی کاهش پیدا نمود و ارزش مازاد تجاری به رقم ۱۱/۰۸ میلیارد دلار بالغ گردید.

جدول شماره ۱۲ - شاخص تولیدات صنعتی طی سالهای ۱۹۸۳ - ۸۵

۱۹۸۳ - ۸۵

(۱۹۸۰=۱۰۰)

۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	نوع تولیدات
۹۶/۵	۹۵/۲	۹۲/۳	کل تولیدات :
۹۹/۳	۹۶/۷	۹۶/۳	انرژی، گاز و آب
۱۰۴/۲	۱۰۲/۲	۱۰۰	مواد غذایی
۹۷/۱	۹۶/۲	۱۰۰	منسوجات
۹۵/۶	۹۸/۷	۱۰۰	پوشاک
۸۱/۷	۷۹	۷۴/۲	ماشین آلات
۱۱۳/۱	۱۰۸/۱	۱۰۰	دستگاههای برقی و الکترونیکی
۹۰/۸	۹۱/۶	۱۰۰	خودرو و وسایل نقلیه
۷۷/۴	۷۷/۴	۱۰۰	مصالح فلزی ساختمان
۱۰۹/۳	۱۰۵/۴	۹۹/۶	مواد شیمیایی
۲۵۸/۷	۱۹۰/۲	۱۵۰/۴	ماشین آلات دفتری و داده پرداز

EU, 1986-87, Country Profile, Italy, 1986.

مأخذ:

بخش انرژی :

oooooooooooooooooooo

منابع انرژی در ایتالیا بسیار محدود می باشد و حدود ۸۶ درصد از نیاز آن کشور از طریق واردات تامین می گردد. مهمترین منابع انرژی ایتالیا " گاز طبیعی " است که ذخایر عمده آن در زیر دره پو (Po) کشف گردیده است. حجم کل ذخایر گاز طبیعی این کشور حدود ۱۷۵ میلیارد متر مکعب می باشد که سالانه حدود ۱۵ میلیارد متر مکعب از آن بهره برداری می گردد. میزان واردات گاز طبیعی ایتالیا در سال ۱۹۸۵ حدود ۲ میلیارد متر مکعب بوده که از کشورهای ، اتحاد جماهیر شوروی ، الجزایر و هلند تامین گردیده است. نیروی حاصله از آب و حرارت مرکزی زمین و نیروی هسته ای ، سایر منابع مهم تولید انرژی در ایتالیا را تشکیل می دهند .

در سال ۱۹۸۵ میزان مصرف نفت خام و نیروی برق ایتالیا بترتیب برابر با ۷۵/۴ میلیون تن و ۱۹۵/۶ میلیارد کیلووات ساعت بوده است. میزان مصرف ذغال سنگ ایتالیا در سال ۱۹۸۵ حدود ۲۷/۹ میلیون تن بود که کمتر از ۱/۹ میلیون تن آن در داخل کشور تولید شده و بیش از ۲۱ میلیون تن نیز از خارج وارد گردیده است. ایتالیا با وجود اینکه دارای سه نیروگاه برق هسته ای می باشد مع هذا سالانه حدود ۲۴ میلیارد کیلووات ساعت برق از خارج و عمدتاً " از کشور فرانسه وارد می کند .

بخش خدمات :

oooooooooooooooooooo

بخش خدمات از دیدگاه ایجاد اشتغال ، بیشترین پویایی را طی سالهای اخیر نسبت به سایر بخشهای اقتصادی ایتالیا دارا بوده

است. از تعداد ۲۵/۷ میلیون نفر جمعیت فعال ایتالیا در سال ۱۹۸۵ ، تعداد ۱۱/۵ میلیون نفر (۵۵/۵ درصد) در زیربخشهای مربوط به خدمات به فعالیت اشتغال داشته اند. با توجه به آمار مذکور، ارزش افزوده این بخش در سال مذکور به رقم ۴۱۵/۱ هزار میلیارد لیر بالغ گردید که سهم آن نسبت به کل تولید ناخالص داخلی در همان سال برابر با رقم ۶۲/۵ درصد (ساختمان ۷/۷ درصد، مبادله کالا، رستوران و هتلداری ، حمل و نقل و ارتباطات ۳۹/۶ درصد و خدمات بخش دولتی و خصوصی ۱۵/۲ درصد) بوده است .

(۱) ساختمان

oooooooooooooooo

با پایان گرفتن جنگ جهانی دوم، فعالیتهای بسیار گسترده ای در بخش ساختمان شروع گردید. این فعالیتهای مخصوص در بخشهای زیربنایی ، خانه سازی و ساخت کارخانجات ، متمرکز بوده اند. در سالهای اخیر و بعلمت ترقی نرخ بهره و قائل شدن محدودیتهای قانونی در مورد دادن مجوز برای اجاره واحداث ساختمان ، این بخش بسیار وضعیت دشواری مواجه گردیده است. فعالیتهای بخش ساختمان در سال ۱۹۸۱ در نقطه اوج خویش قرار داشت و سپس بازده آن روبه تقلیل نهاد. میزان بازده بخش ساختمان در سال ۱۹۸۵ در مقایسه با سال ۱۹۸۱ حدود ۴/۷ درصد کاهش نشان داده است .

(۲) حمل و نقل

oooooooooooooooo

طول راههای شوسه ایتالیا در سال ۱۹۸۴ حدود ۲۹۹۵ هزار کیلومتر بوده است که سهم جادههای ، دولتی ، استانی و شهرداریها بترتیب

برابر با ۱۵ درصد، ۳۵ درصد و ۴۷ درصد بوده‌اند. در سال ۱۹۸۴ حدود ۷۰ درصد از حمل بار و $\frac{2}{3}$ جابجایی مسافرین از طریق جاده‌ها انجام گرفته است. در سال ۱۹۸۱ زهر ۱/۳ نفر ایتالیائی یکنفر در راه را یکی اتومبیل شخصی بوده است در صورتیکه در سال ۱۹۵۰ زهر ۱۳۷ نفر فقط یکنفر در راه را یکی اتومبیل سواری بوده‌اند. طول خطوط راه آهن ایتالیا حدود ۲۰ هزار کیلومتر است که ۸۱ درصد آن متعلق به دولت و امتیاز بقیه خطوط در دست بخش خصوصی می‌باشد. لازم به یادآوری است که از اواخر سال ۱۹۸۴ بیش از ۵۵ درصد از کل خطوط راه آهن به شکل خطوط برقی درآمدند. سهم راه آهن ایتالیا نسبت به سایر اشکال حمل و نقل از ۱۶ درصد در سال ۱۹۷۰ به کمتر از ۱۰ درصد در سال ۱۹۸۶ کاهش یافته است. این سهم در بسیاری از دیگر کشورهای اروپایی در حدود $\frac{1}{3}$ می‌باشد.

در سال ۱۹۸۴ تعداد ۴۱۱ میلیون نفر مسافر و ۵۴ میلیون تن کالا با استفاده از سیستم راه آهن دولتی جابجا شده‌اند. در ارتباط با حمل و نقل دریایی، وزن کل کالاهای بارگیری و تخلیه شده در بنادر ایتالیا در سال ۱۹۸۳ در حدود ۳۲۴ میلیون تن بوده است. بزرگترین بنادر بارگیری و تخلیه محمولات کشتی در ایتالیا عبارتند از: بندر جنوا (Genova)، بندر ونیز (Venezia)، بندر لی ورنو (Livorno)، بندر تریست (Trieste)، بندر ناپل (Napoli)، بندر آگوستا (Agusta) و بندر تارانگو (Taranto).

ایتالیادارای ۲۵ فرودگاه بین‌المللی و ۳۵ فرودگاه کشور می‌باشد. در سال ۱۹۸۴ تعداد ۱۵/۵ میلیون نفر مسافر و حدود ۱۶۸ هزار تن کالا (منجمله محمولات پستی) از طریق خطوط هوایی بداخل خاک ایتالیا وارد شده‌اند (از ارقام فوق، جابجایی تعداد

۹/۶ میلیون نفر مسافر و ۱۱۵ هزار تن کالا توسط سایر خطوط بین المللی صورت گرفته است) . خطوط هواپیمایی داخلی نیز در سال ۱۹۸۴ تعداد ۱۵/۹ میلیون نفر مسافر و ۶۲ هزار تن کالا را جابجا نموده اند .

(۳) تلفن

oooooooooooo

شرکت تلفن ایتالیا تحت پوشش " موسسه نوسازی صنایع ایتالیا " قرارداد دارد. در ژانویه ۱۹۸۲ تعداد تلفن های در حال بهره برداری برابر با ۲۵/۴ میلیون دستگاه بوده است .

(۴) بانکداری و بیمه

oooooooooooooooooooooooooooo

حدود ۱۱۰۰ موسسه اختصاصا " در ایتالیا به فعالیت بانک - داری اشتغال دارند. غالب این فعالیتها تحت کنترل دولت میباشد . بخش بانکداری ، بانکهای تجاری بخش خصوصی (که اغلب محلی میباشد) ، تعاونیها ، بانکهای پس انداز سپرده و بانکهای تخصصی در زمینه های خدمات مالی و حرف کوچک را نیز شامل میگردد . علاوه بر آن تعداد زیادی موسسات اعتباری خاص وجود دارند که متخصص تا میزان اعتبارات برای بخشهای خاصی از اقتصاد ایتالیا میباشد . از موسسات اخیرالذکر همچنین بعنوان ابزارهای اساسی جهت اعطاء وام و اجرای سیاستهای صادراتی دولت نیز استفاده میکنند . بسیاری از این موسسات خاص اعتباری یا بطور انفرادی و یا بصورت گروهی توسط بانکها کنترل میشوند .

بانک ایتالیا بعنوان بانک مرکزی سیاستهای پولی و اعتباری کشور را تهیه و تنظیم میکند و بر نظام بانکداری ایتالیا

نظارت کامل دارد و تنها ما "با اداره ارزش خارجی روابط با زارارزرا تنظیم میکند و بعنوان محافظ غیرسیاسی اقتصاد ایتالیا چه از لحاظ بین المللی و چه از لحاظ داخلی دارای اهمیت میباشد. در ژوئیه ۱۹۸۵ ابعیت آنکه میزان کسری حساب جاری ایتالیا بسرعت روبه و خامت میگذاشت و از طرف دیگر و در ارتباط با اختلاف نرخ تورم که این کشور در مقایسه با سایر کشورهای رقیب خویش از آن رنج میبرد مجموعاً " مقامات پولی ایتالیا را بر آن داشت که در چارچوب سیستم پولی اروپا ارزش لیر را به میزان ۸ درصد کاهش دهند. لازم است خاطر نشان کرد که میزان ذخیره ارزش خارجی ایتالیا در ماه ژوئیه ۱۹۸۷ برابر با ۱۹/۲۷ میلیارد دلار و نرخ تبدیل لیر برای هر دلار، ۱۳۴۴ لیر بوده است. ضمناً " با تبعیض از سیاست تثبیت نرخهای با لبرای بهره ها که بمنظور تامین کسری هزینه های بخش دولتی، کنترل نقدینگی و با اواخر مبارزه با تورم اتخاذ گردیده بود، نرخ تورم نیز از ۱۸/۷ درصد در سال ۱۹۸۱ به ۵ درصد در سال ۱۹۸۷ کاهش یافت.

در مورد بیمه، با توجه به سوابق تاریخی و بررسیهایی که در این زمینه صورت پذیرفته است، استفاده از نوعی بیمه دریائی در رم باستان رواج داشته که بر اساس آن صاحب کشتی در مقابل گروگذاردن کشتی و گاهی گروگذاری کرایه قابل دریافت مبلغی دریافت میداشته است. در صورتیکه کشتی غرق میشد و یا از بین میرفت بستانکار طلبش از بین میرفت ولی اگر کشتی سلامت باز میگشت، قرضه به اضافه سودی که نرخ آن از حد معمول بیشتر بوده است، بدست میآورد. از نظر تامین اجتماعی نیز قانون اساسی ایتالیا، حقوق افراد جامعه را مبنی بر برخورداری از بهداشت و سلامت و داشتن کار مناسب تضمین نموده است و آن دسته از افرادی را هم که قادر بر کار

کردن نمیباشند تحت پوشش حمایتی خویش قرار میدهند.

جدول شماره ۱۳ - نرخ حق بیمه و مزایای تامین اجتماعی ایتالیا

مزایا					نرخ حق بیمه		
کمک عائله - مندی	بیکاری	حوادث ناشی ازکار	بیماری & پارداری	بازنشستگی ازکار افتادگی وفوت	دولت	سهم کارفرما	سهم بیمه شده
x	x	x	x	x	سوسیدها وتامین کسریها	۴۲/۵۹ درصد	۸/۳ درصد

مأخذ: نشریه سازمان تامین اجتماعی، "هفته همکاری بین المللی
وتامین اجتماعی"، ۱۸-۱۲ مه ۱۳۶۶.

در سال ۱۹۷۵ تعداد ۲۹۷ شرکت بیمه در ایتالیا مشغول بسسه
فعالیت بوده اند که از این تعداد ۴۷ شرکت خارجی و بقیه ایتالیایی
بوده اند.

(۵) بازرگانی داخلی
○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○

بازرگانی داخلی بیش از آنکه بعنوان یک بخش "اشتغال
زای واقعی" (Alimenta Una Vera Occupazione) بشمار
آید، عامل تغذیه کننده نوعی "بیکاری پنهانی" محسوب میشود.
علت اساسی عقب افتادگی و عدم کارآئی این بخش را میبایست در
نیروهای محرکه با جاذبه ای جستجو کرد که از آنها بنام جریانات تورمزا

نام برده میشود.

ساختار بخش توزیع کالا در ایتالیا نیز با ساختارهای توزیع کالا در سایر کشورها فرق میکند. بطوریکه بطور متوسط در قبال ۲/۱۴ نفر شاغل در هر یک از واحدهای توزیع کننده ایتالیایی، در کشورهای فرانسه و آلمان غربی بترتیب برابر ۴/۲ و ۵/۸ نفر مشغول به کار میباشند. همچنین ۶۵ درصد از واحدهای توزیع کننده عملاً "کوچک و خانوادگی" میباشند. در صورتیکه تعداد این نوع واحدها در کشورهای فرانسه و آلمان غربی بترتیب برابر با ۳۱ درصد و ۲۷ درصد میباشد. وجود چنین خصوصیات موجب میشوند که اولاً "فعالیتهای بازرگانی داخلی شرکتها ایتالیایی در سطح بسیار پائینی قرار داشته باشند و ثانیاً" با افزایش هزینهها (که مرتبط با انجام ناگزیر فعالیتهای بیشتر توسط خود این واحدها میگردد) اثرات منفی از خود بر روی رونق قیمتها بگذارند. در شهرهای بزرگ ایتالیا گرایش برای تغییر و تخصصی ساختن بخش توزیع با ایجاد سوپرمارکتها و فروشگاههای بزرگ وجود داشته است ولی گستردگی استفاده از این نوع سیستم توزیع نیز نسبت به سایر کشورها دارای ابعاد کوچکتری بوده است. بعنوان مثال در سال ۱۹۷۹ در مقایسه با ۱۷ هزار فروشگاه بزرگ در ایتالیا، ۲۳ هزار واحد در فرانسه و ۶۵ هزار واحد در آلمان غربی مشغول به فعالیت بوده اند.

(۶) بازرگانی خارجی

oooooooooooooooooooooooooooo

از مهمترین جریاناتی که از آن بعنوان شاخص توسعه اقتصادی ایتالیا در دوران بعد از جنگ نام برده میشود، داخل شدن این کشور به بازار جهانی کالا است. در این مورد با توجه به آمار بازرگانی

خارجی در رابطه با بخش تولید ملی این کشور، پویائی بخش بازرگانی خارجی بیشتر آشکار می‌گردد. در سال ۱۹۵۱، صادرات ایتالیا حدود ۱۲ درصد ارزش تولید ناخالص ایتالیا را بخود اختصاص میداد و در سال ۱۹۸۶ این سهم به ۱۶ درصد بالغ گردیده است. بعلاوه اقتصاد ایتالیا متکی بر بازرگانی خارجی میباشد بطوریکه مواد اولیه، انرژی، کالاهای نیم ساخته از سایر کشورهای طرف معامله به ایتالیا وارد شده و سپس از تغییر شکل یافتن، مجدداً " صادر می‌گردند و باین ترتیب ارزش جهت واردات کالاهای مورد نیاز و سایر هزینه‌های لازم تامین می‌گردد.

واردات: ارزش واردات ایتالیا در سال ۱۹۸۶ معادل ۹۹/۴ میلیارد دلار بود که سهم آن ۱۵/۱ درصد ارزش کل تولید ناخالص داخلی در سال مذکور بوده است. (جدول شماره ۱۴).

صادرات: ارزش صادرات ایتالیا در سال ۱۹۸۶ معادل ۹۷/۸ میلیارد دلار بود که سهم آن ۱۴/۸ درصد ارزش کل تولید ناخالص داخلی در سال مذکور بوده است. (جدول شماره ۱۵).

ژئوشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

سیاست بازرگانی خارجی:

سیاست کنترل دولت بر " ارز " بصورت ادواری تنظیم می‌گردد تا با شرایط متغیر اقتصادی ایتالیا بتواند تطبیق نماید. مجوز خرید ارز برای انجام معاملات مربوط به واردات کالا بطور معمولی و خود بخود داده میشود مگر آنکه ارزش کالاهای بیش از ۵ میلیون لیر باشد که در این حالت نیاز به کسب اجازه خاص و یا تأیید بانکی وجود خواهد داشت.

در مورد صادرات نیز قانونی را بتصویب رسانیده بودند که بر اساس آن صادرکنندگان ایتالیائی مجبور بودند قبل از دریافت

جدول شماره ۱۴ - جدول ارزش اقلام عمده وارداتی (میلیارد لیر)

درصد افزایش		درصد سهم	میلیارد لیر	نوع کالا
(متوسط) ۸۵ - ۱۹۸۱	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۸۵	
۱۵/۶	۲۹/۸	۲۷	۲۶۶۸۳	سخت و مشتقات سختی
۱۶/۲	۲۲/۶	۱۳/۳	۲۲۹۲۷	ماشین آلات دستگاها
۱۶/۴	۲۷/۳	۱۲/۹	۲۲۲۸۸	مواد غذایی
۱۸/۸	۱۸/۲	۱۰/۵	۱۸۱۴۹	مواد شیمیایی
۱۲/۳	۱۹/۷	۸/۲	۱۴۱۹۲	وسائط حمل و نقل
۱۲/۲	۹/۴	۷/۸	۱۳۴۱۱	تولیدات ذوب فلزات
۱۷/۲	۲۱/۵	۴/۶	۷۹۴۳	منسوجات و پوشاک
۱۵/۱	۱۶/۶	۱۰۰	۱۷۲۸۱۶	جمع کل با سایر

Lloyds Bank, Italy Economic Report 1986.

مأخذ:

جدول شماره ۱۵ - ارزش اقلام عمده صادراتی

درصد افزایش		درصد سهم	میلیارد لیر	نوع کالا
(متوسط) ۸۵ - ۱۹۸۱	۱۹۸۵	۱۹۸۵	۱۹۸۵	
(+)۱۷/۴	(+)۱۸/۹	۲۶/۱	۳۹۱۰۶	ماشین آلات دستگاها
۱۹/۶	۱۶/۹	۱۷/۷	۲۶۵۵۳	منسوجات و پوشاک
۱۳/۵	۱۱/۷	۹/۶	۱۴۳۹۳	وسائط حمل و نقل
۱۹/۵	۱۲/۶	۸/۵	۱۲۷۶۸	تولیدات ذوب فلزات
۱۹/۷	۱۵	۸/۴	۱۲۵۰۲	مواد شیمیایی
۱۹	۲۶/۵	۷/۳	۱۰۸۶۳	مواد غذایی
۱۴	۲۲	۵/۱	۷۶۳۳	سخت و مشتقات سختی
۱۷/۵	۱۶	۱۰۰	۱۴۹۷۰۱	جمع کل با سایر

Lloyds Bank, Italy Economic Report 1986.

مأخذ:

ارز معادل ارزش کالاهای مورد صدور، میزان ۷۵ درصد ارزش کالاهای را بصورت سپرده در نزد بانک قرار دهند. این قانون در ماه اکتبر ۱۹۸۵ ابتداء لغو و مجدداً " بعلت انجام " معاملات سوداگرانه شدید در قبال لیر" در ماه ژانویه ۱۹۸۶ به اجرا در آمد و بار دیگر لغو آن در ماه آوریل همان سال اعلام گردید. ضمناً " شرکتهای ایتالیائی در ماه آوریل ۱۹۸۶ اجازه یافتند که وصولیههای ارزی خویش را به عوض مهلت ۱۵ روزه در مهلت ۹۰ روزه دریافت دارند و در انتخاب نوع استفاده از " ارز وصول شده " نیز مختار باشند.

در ماه اوت ۱۹۸۶ مقرر گردید میزان سپرده بدون بهره‌ای که در صورت سرمایه‌گذاریها در سهام و یا اموال غیر منقول در خارج از کشور میبایست نزد بانک مرکزی گذاشته شود از ۲۵ درصد به ۱۵ درصد کاهش یابد. میزان سپرده مذکور برای شرکتهای سرمایه‌گذاری حدود ۱۲/۵ درصد در نظر گرفته شده است. همچنین در ماه اوت ۱۹۸۶ اجرای شدیدی قوانین و مقرراتی که فقط با رعایت آنها، کمپانیهای ایتالیائی قادر میگردیدند از خارج وام دریافت دارند تا اندازه‌ای تضعیف شد و متعاقباً " با تصویب نامه بعدی اجازه‌ای داده شد که بموجب آن بانکهای خارجی را قادر میساخت مبالغ نامحدودی از لیر ایتالیا را نزد خویش نگه داشته و بهمان میزان بانک ایتالیا را بدهکار نمایند.

در مورد انتقال سرمایه و یا عواید حاصل از آن بخارج از ایتالیا توسط شرکتهائی که تولیدی تعریف شده‌اند، محدودیتی وجود نخواهد داشت. همچنین با ملحوظ داشتن چند مورد، تثنائی، واردات از کشورهای عضو جامعه اقتصادی اروپا به داخل خاک ایتالیا از اخذ عوارض معاف میباشند و احتیاج به اخذ مجوز واردات نیز نخواهند داشت البته ورود فرآورده‌های کشاورزی بداخل خاک ایتالیا ممکن است

مشمول اخذ نوعی مالیات گمرکی و یا اخذ مبالغی بعنوان جبران ارزش پول کردند.

در مورد واردات از کشورهای غیر عضو جامعه اقتصادی اروپا که مشمول سهمیه بندی بوده و یا نوع کالاهای وارداتی بعنوان کالاهای استراتژیک محسوب میشوند، اخذ مجوز واردات لازم میباشد. ضمناً " اخذ مالیات بر ارزش افزوده و در برخی از موارد معین، دریافت مالیاتهای غیرمستقیم بطور یکسان هم در مورد کالاهای ساخت داخل کشور و هم کالاهای وارداتی بمورد اجرا درمیآیند. لیکن کالاهاییکه بمنظور انجام مراحل تکمیلی از نظر ساخت صنعتی و یا صادرات مجدد بداخل خاک ایتالیا وارد میشوند، معمولاً" بمدت یکسال از عوارض و مالیاتهای گمرکی معاف خواهند بود. همچنین از براتهای مدت دار و براتهای دیداری در غالب اوقات و بیش از گشایش اعتبار بعنوان روش پرداخت برای واردات استفاده مینمایند.

هگونگی مبادلات بازرگانی با کشورها :

.....

پرتال جامع علوم انسانی

صادرات :

طی سه سال ۸۶ - ۱۹۸۴ بطور متوسط کشورهای توسعه یافته با اقتصاد آزاد حدود ۷۰ درصد، کشورهای در حال توسعه ۲۷ درصد (که از این میزان حدود ۹ درصد آن متعلق بکشورهای عضو سازمان اوپک بوده است) و کشورهای سوسیالیستی حدود سه درصد از صادرات ایتالیا را بخود اختصاص داده بودند.

در بین کشورهای عضو جامعه اقتصادی اروپا (که بعنوان

یک بلوک اقتصادی) ، بزرگترین بازار صادراتی ایتالیا نیز به شمار میرود و سهم متوسط آن طی سه سال مذکور در صادرات ایتالیا حدود ۵۰ درصد بوده است (کشورهای جمهوری فدرال آلمان و فرانسه بزرگترین سهم را دارا بوده‌اند. همچنین ایالات متحده آمریکا با توجه به نوسانات دلار طی سالهای مذکور بطور متوسط بیش از ۱۱ درصد از بازار صادراتی ایتالیا را بخود اختصاص داده بود. بطورکلی ارزش صادرات ایتالیا به کشورهای توسعه یافته با اقتصاد آزاد طی زمان اشاره شده در فوق دارای یک روند صعودی بوده و سهم اینکشورها نسبت بکل صادرات ایتالیا در سالهای ۱۹۸۴، ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ بترتیب برابر با ۶۷/۷ درصد، ۷۰/۳ درصد و ۷۴/۷ درصد بوده است.

سهم صادرات ایتالیا به کشورهای در حال توسعه طی زمان مورد اشاره، برخلاف کشورهای توسعه یافته با اقتصاد آزاد، دارای یک روند روبه نقصان بوده است بطوریکه از ۲۹/۶ درصد در سال ۱۹۸۴ به ۲۳/۶ درصد در سال ۱۹۸۶ کاهش یافت (البته قابل ذکر است که سهم کشورهای عضو سازمان اوپک تقریباً " به نصف تقلیل پیدا نمود و از رقم ۱۱/۶ درصد به رقم ۶/۳ درصد رسید). لازم است اضافه شود که کشورهای مسلمان طی سه سال مذکور سالیانه بطور متوسط حدود ۱۰/۶ میلیارد دلار (بطور متوسط سهمی حدود ۱۳ درصد کل)، واردات از اینکشور داشته‌اند.

صادرات به کشورهای سوسیالیستی نیز دارای یک روند ملایم نقصانی بوده است. سهم این کشورها در بازار صادراتی ایتالیا از ۲/۸ درصد در سال ۱۹۸۴ به ۲/۴ درصد در سال ۱۹۸۶ تنزل یافته است. در بین کشورهای سوسیالیستی بیشترین سهم متعلق به

کشور اتحاد جماهیر شوروی بوده و بهمین جهت روند نزولی سهم آن نیز در بازار صادراتی ایتالیا نسبت به سایر کشورهای بلوک سوسیالیستی شدیدتر بوده است، بطوریکه از رقم ۲/۲ درصد در سال ۱۹۸۴ به رقم ۱/۷ درصد در سال ۱۹۸۶ کاهش پیدا نمود. لازم به ذکر است که ارزش کل صادرات ایتالیا در سالهای ۱۹۸۴، ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ به ترتیب معادل: ۷۳/۴ میلیارد دلار، ۷۹ میلیارد دلار و ۹۷/۸ میلیارد دلار بوده است.

واردات:

طی سه سال ۸۶ - ۱۹۸۴ بطور متوسط، کشورهای توسعه یافته با اقتصاد آزاد حدود ۶۵ درصد، کشورهای در حال توسعه حدود ۳۱ درصد (کشورهای عضو سازمان اوپک حدود ۱۴ درصد) و بالاخره کشورهای سوسیالیستی حدود ۴ درصد از نیازهای وارداتی ایتالیا را تامین نموده اند. در بین کشورهای عضو جامعه اقتصادی اروپا (که بعنوان بلوک اقتصادی بزرگترین بازار تامین کالا برای ایتالیا به شمار میرود و سهم متوسط آن طی سه سال مذکور در واردات ایتالیا حدود ۴۹ درصد بوده است)، کشورهای جمهوری فدرال آلمان و فرانسه بزرگترین صادرکنندگان کالا به ایتالیا بوده اند و سهم متوسط هر یک به ترتیب برابر با ۱۷/۷ درصد و ۱۳/۱ درصد بوده است. در این رابطه سهم ایالات متحده آمریکا بطور متوسط حدود ۶ درصد بوده است.

صادرات کشورهای توسعه یافته به ایتالیا طی سه سال مذکور، دارای یک روند صعودی بوده و سهم این کشورها نسبت به کل واردات ایتالیا در سالهای ۱۹۸۴، ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ به ترتیب برابر با ۶۱ درصد، ۶۲/۵ درصد و ۷۲ درصد بوده است.

صادرات کشورهای در حال توسعه به ایتالیا طی سالهای ۸۵ - ۱۹۸۴ ابتدا دارای یک روند ثابت متمایل به نزولی بوده و سپس در سال ۱۹۸۶ بشدت سیر نقصانی پیدا نموده است بطوریکه سهم این گروه از کشورها از ۲۴/۵ درصد در سال ۱۹۸۴ به ۲۵/۶ درصد در سال ۱۹۸۶ کاهش پیدا نمود. (در این رابطه سهم کشورهای عضو سازمان اوپک از ۱۵/۸ درصد در سال ۱۹۸۴ به ۹/۳ درصد در سال ۱۹۸۶ کاهش یافت). قابل ذکر است که کشورهای مسلمان مجموعاً طی سه سال مذکور، سالیانه بطور متوسط حدود ۱۴ میلیارد دلار (بطور متوسط حدود ۱۵/۴ درصد نسبت بکل) صادرات به ایتالیا داشته اند. صادرات کشورهای بلوک سوسیالیستی به ایتالیا نیز دارای یک روند نقصانی بوده است بطوریکه سهم کل کشورهای مذکور از ۵/۳ درصد در سال ۱۹۸۴ به ۳/۸ درصد در سال ۱۹۸۵ و سپس به ۳ درصد در سال ۱۹۸۶ کاهش پیدا نمود. در بین این گروه کشورها، اتحاد جماهیر شوروی از عمده ترین صادرکنندگان به ایتالیا بوده است. سهم صادرات این کشور به ایتالیا طی سه سال مذکور با کاهش مواجه بوده است بطوریکه درصد آن از رقم ۴/۸ در سال ۱۹۸۴ به رقم ۳/۳ در سال ۱۹۸۵ و سپس به رقم ۲/۳ در سال ۱۹۸۶ کاهش یافت. لازم است در اینجا خاطر نشان گردد که ارزش کل واردات ایتالیا در سالهای ۱۹۸۴، ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ بترتیب معادل ۸۴/۳ میلیارد دلار، ۹۱/۱ میلیارد دلار و ۹۹/۴ میلیارد دلار بوده است. در سال ۱۹۸۶ وضعیت مبادلات تجاری ایتالیا با گروه کشورهای توسعه یافته با اقتصاد آزاد بطور کلی دارای موازنه مثبت بوده و رقم مازاد تجاری آن به ۱۱۲۲ میلیارد لیر بالغ میگرددیده است. (در این رابطه ارقام مربوط به وضعیت موازنه

تجاری ایتالیا بترتیب با جامعه اقتصادی اروپا برابر با ۳۱۳۰ (+) میلیارد لیر، جمهوری فدرال آلمان ۲۷۵۸ (-) میلیارد لیر، فرانسه ۶۸۸ (+) میلیارد لیر و ایالات متحده آمریکا ۴۸۳۶ (+) میلیارد لیر بوده است.

در مورد وضعیت مبادلات تجاری با گروه کشورهای در حال توسعه در همان سال، بطور کلی ایتالیا دارای کسری موازنه تجاری بوده است و رقم آن به ۲۵۲۷ (-) میلیارد لیر بالغ میگردد. (در این ارتباط میزان کسری موازنه تجاری ایتالیا با کشورهای عضو سازمان اوپک برابر با رقم ۳۰۹۴ میلیارد لیر و با گروه کشورهای مسلمان معادل ۱۳۷۳ میلیون دلار بوده است).

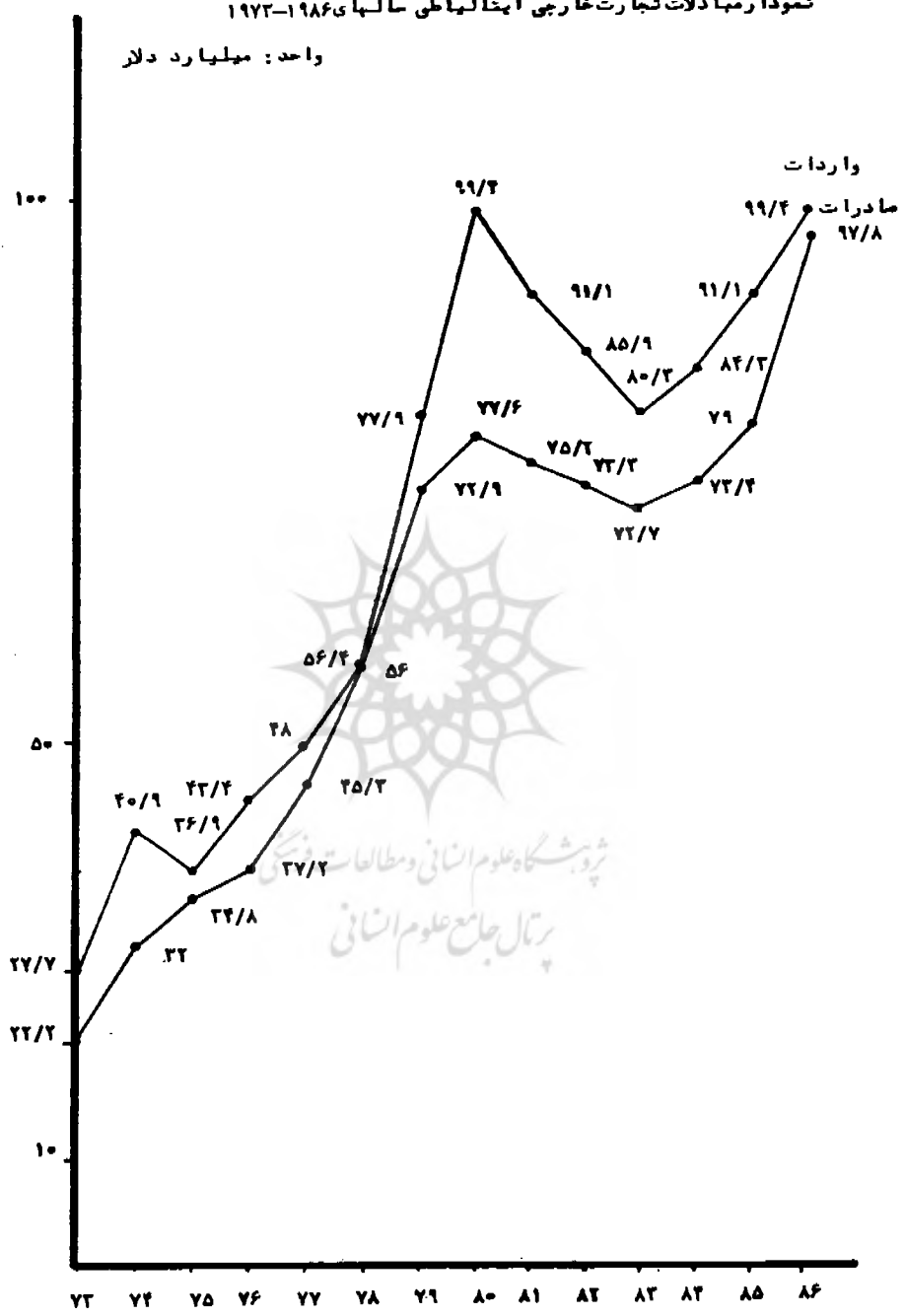
در خصوص وضعیت معاملات تجاری با گروه کشورهای سوسیالیستی نیز ایتالیا در سال مذکور دارای کسری موازنه تجاری بمبلغ ۶۲۶ میلیارد لیر بوده است که در ارتباط با اتحاد جماهیر شوروی رقم کسری موازنه تجاری به ۶۹۱ میلیارد لیر بالغ میگردد است.

در خاتمه اضافه مینماید که وضعیت کلی موازنه تجاری ایتالیا با کشورهای جهان در سالهای ۱۹۸۴، ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ بترتیب معادل ۱۰/۹ (-) میلیارد دلار، ۱۲/۱ (-) میلیارد دلار و ۱/۶ (-) میلیارد دلار بوده است.

نمودار مبادلات تجارت خارجی احتمالی طی سالهای ۱۹۸۶-۱۹۷۳

واحد: میلیارد دلار

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی